

V novo leto novim delovnim zmagam nasproti

Leto 1975 se je izteklo in ob zaključku lahko rečemo, da smo zadovoljni z rezultati, ki smo jih dosegli. Že v začetku smo napovedovali, da bo leto 1975 težko leto, kljub temu pa so nas nekateri težki ukrepi sredi leta presenetili in povzročili precej težav. Na srečo pa vendarle lahko rečemo: Konec dober — vse dobro! Kajti s požrtvovalnim delom in prizadevanjem smo uspeli zamujeno nadoknaditi!

Po moji sodbi so najpomembnejši dosežki 1975. leta za nas naslednji:

— povečali smo produktivnost in to v času, ko je gospodarstvo kot celota ugotovilo nazadovanje produktivnosti, povečali smo jo skoraj v vseh delovnih enotah, hkrati pa ustvarili pogoje za nadaljnjo rast produktivnosti;

— veliko smo povečali izvoz, rezultati so daleč nad povprečjem slovenskega ali jugoslovanskega izvoznega dela gospodarstva;

— v prodajalnah smo dosegli lepo povečanje prometa, hkrati pa zadržali nivo zalog na nivoju

preteklega leta; posebne čestitke veljajo letošnjim »dvomilijarderjem« in »milijarderjem«, saj so res veliko pripomogli k skupnemu uspehu;

— povečali smo osebne dohodke tako, da so višji od republiškega poprečja.

Ob koncu leta pozabimo na vse slabo, zato raje še besedo o nalogah, ki nas čakajo.

Podrobno smo jih obravnavali na zborih, če je treba katero izdvojiti, potem bi veljalo posebej poudariti:

— obvezo, da bomo v vseh službah in delovnih enotah čim bolj natančno v pogledu kvalitete in rokov izvrševali planske naloge. 8600 parov na dan ni samo naloga montažnih delovnih enot, ampak najprej priprave in naba-

ve, pa vzporednih dejavnosti, šivalnic in sekalnice ter šele na koncu tudi montaž;

— povečevati izvoz na konvertibilno področje, hkrati pa napraviti vse, da bo domača prodaja še naprej naraščala z nezmanjšanim tempom;

— zniževati stroške na vseh področjih, da povečamo svojo konkurenčno sposobnost;

— nadaljevati delo na izenačevanju pogojev in možnosti za pridobivanje dohodka in s tem poglobljati samoupravljanje in zdrave medsebojne odnose;

— krepiti razvojno službo in pripravo dela, da ustvarimo pogoje za lažje delo proizvodnih delovnih enot.

Naloge so številne in zahtevne. Vendar sem prepričan, da jih zmoremo! Z zaupanjem v lastne sposobnosti in s pogledom na dosežene uspehe s pripravljenostjo in delovnostjo, ki smo jo že velikokrat dokazali, nam te naloge ne bodo pretežke.

Vsem sodelavcem želim v novem letu 1976 veliko sreče, zadovoljstva in delovnih uspehov!

Glavni direktor

V Črnomlju nova prodajalna

V začetku decembra — 6.12.1975 — smo otvorili nove prodajne prostore v Črnomlju. V bistvu je bila to preselitev prodajalne iz dosedanjih neustreznih prostorov v adaptirane in novopremljene.

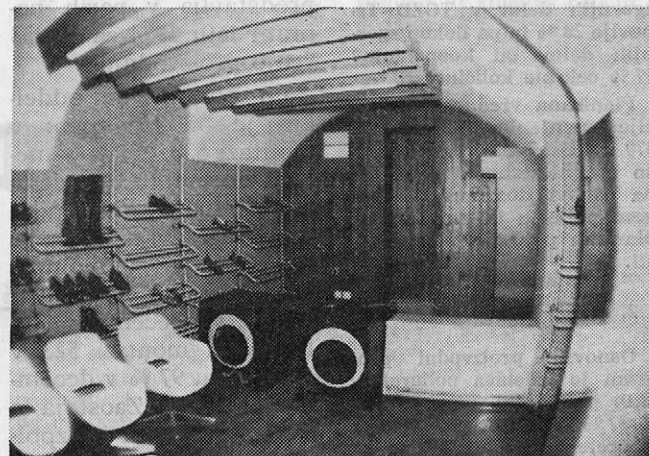
Za staro prodajalno, ki smo jo imeli v najemu v bližini železniške postaje, smo že nekaj let ugotavljali, da ni več na najboljše točki, ker se je življenje mesta premaknilo na drug del naselja in smo zato tudi vsa zadnja leta iskali možnost za preselitev.

Nove prostore nam je uspelo dobiti na področju, kjer je večina črnomeljskih trgovin in v

neposredni bližini avtobusne postaje in občine Črnomelj.

Prostore smo ustrezno adaptirali in opremili z novo opremo, kar bo poleg tega, da je nova prodajalna za 100 % večja od stare bistveno pripomoglo k izboljšanim delovnim pogojem osebja in boljšemu počutju kupcev. Tako kot v vseh lani opremljenih prodajalnah v naši prodajni mreži smo tudi v Črnomlju uvedli sistem predizbire obutve s prikazom posameznih tipov obutve na predizbirnih stojalih.

Skupni stroški gradbenih del in opreme bodo znesli ca. 300.000,00 din. Računamo, da se bo pro-

Notranjost nove prodajalne

daja zaradi nove lokacije in večje prodajne površine bistveno izboljšala, s čimer bo višina naložbe opravičena.

Otvoritve so se poleg naših predstavnikov ude-

ležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občine Črnomelj, ki so z zadovoljstvom pozdravili Pekova prizadevanja za razvoj trgovske mreže.

Otvoritvi prodajalne so prisostvovali tudi predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij Črnomlja

Količinski in vrednostni plani za leto 1976

Sestavni del letnega poslovnega sporazuma so tudi količinski in vrednostni plani posameznih TOZD in SSSS. V zadnji številki »Čevljarja« so opisani predvideni pogoji gospodarjenja in vključitev DO »Peko« v stabilizacijska prizadevanja, tokrat pa še o količinskih in vrednostnih planih posameznih TOZD.

1. TOZD OBUTEV

Osnova količinskega plana so kapacitete montažnih oddelkov. Planirana količina je 1.966.000 parov obutev, kar pomeni 3 % več kot proizvodnja v preteklem letu. Priprava spodnjih delov je povezana s kapacitetami montaže in jo planiramo v enaki višini, pri tem pa bodo posamezne faze priprave spodnjih delov organizirane tudi v drugih delovnih enotah in pri kooperantih. V izdelavi zgornjih delov planiramo tudi 3 % večjo proizvodnjo, vendar pa je to le 55 % celotne potrebe zgornjih delov. Preostalo potrebo bo pokrila proizvodnja zgornjih delov v TOZD Trbovlje 28 % in pa dokup zgornjih delov od kooperantov 17 % celotne količine.

Planirana vrednost realizacije omenjenih količin pa je 370.460 tisoč din, pri tem pa so osebni dohodki planirani na osnovi doseženih v drugem polletju in povečani za planiran porast produktivnosti.

2. TOZD POLIURETAN

Osnovni proizvodni program je izdelava poliuretanskih podplatov, plan teh pa je 37 % večji kot proizvodnja v preteklem letu. Razlog za večji plan, so nove proizvodne kapacitete in delno tudi planirano povečanje produktivnosti. Poleg omenjene proizvodnje podplatov in ostalih poliuretanskih delov za obutev (platoji, pete), pa planiramo še pospešen razvoj novih izdelkov in proizvodnjo teh v manjših serijah na visokotlačnem stroju.

Višina realizacije navedenih količin pa bi znašala 123.594 tisoč dinarjev, višina osebnih dohodkov pa je planirana na osnovi doseženih v drugem polletju, ter povečanih za planiran dvig produktivnosti in povečanja števila zaposlenih.

3. TOZD GUMOPLAST

Izdelava gumi podplatov je planirana v višini izdelanih količin v preteklem letu, izdelava izdelkov plastike pa v povečanju za 25 %, ker predvidevamo polno zasedbo proizvodnih kapacitet. Z zaključkom investicije v barvarno pa letos planiramo dokončno izdelavo gumi podplatov v TOZD, tako bomo zmanjšali transportne stroške in rešili organizacijske probleme, ki so se pojavljali v preteklem letu.

Planirana vrednost realizacije bi bila letos 42.967 tisoč dinarjev, višina osebnih do-

hodkov pa je planirana enako, kot pri ostalih TOZD.

4. TOZD TRBOVLJE

Proizvodni program je izdelava zgornjih delov in oblačenje sestavnih delov za obutev. Količinski plan je zaradi različno vloženega dela v posameznih izdelkih težko opredeliti, ob predpostavki karigiranih parov pa je letos planirana količina 12 % večja kot izdelana v preteklem letu. Povečanje je zaradi zaposlitve novih delavcev v drugem polletju preteklega leta in planiranega dviga produktivnosti.

Vrednost omenjene proizvodnje planiramo v višini 59.722 tisoč din, pri tem pa so osebni dohodki računani v poprečju drugega polletja in povečani za planiran porast produktivnosti.

5. TOZD MREŽA

Plan prodaje je osnova ostalih planov, zato so bili že v zadnji številki Čevljarja prikazani podatki o količinskem obsegu prodaje.

Vrednost celotne realizacije prodaje ocenjujemo za letos v višini 913.321 tisoč din, od tega 84 % odpade na obutev

in 16 % na prodajo izdelkov vzporednih dejavnosti. Skupni izvoz pa planiramo za letos v višini 12.221 tisoč dolarjev.

6. SSSS

Vrednost realizacije za letošnje leto planiramo v 10 % povečanju. Planiramo predvsem večjo realizacijo orodjarne, s tem bi zmanjšali uvoz in prispevali svoj delež k stabilizaciji.

Celotna organizacija delovne organizacije Peko, katero sestavljajo interna realizacija v proizvodnih TOZD 36 %,

realizacija SSSS 10 % in realizacija TOZD MREŽA 54 %, pa bi letos znašala 1.711.474 tisoč dinarjev. V primerjavi z doseženo v preteklem letu je večja za 14 %, dohodek pa je večji za 19 %. Omeniti velja ponovno, da močno povečujemo izvoz na zahod, kar vsekakor neugodno vpliva na poslovni rezultat glede ostanka dohodka, prinaša pa druge ugodnosti. S pazljivim in vestnim delom, to je z izpolnjevanjem danih nalog, bo mogoče še kakšne skrite rezerve spremeniti v boljši poslovni rezultat.

Franc Grašič

Proizvodnja v novembru in decembru 1975

Plan je bil v mesecu novembru izpolnjen 98 % v decembru pa 97 %, kar predstavlja v parih napravah letu 1974 za 35.853 večjo proizvodnjo.

Po posameznih oddelkih je bil izpolnjen: v montaži 520, 101 % v mesecu novembru, v decembru pa 100 %, ravno tako lahko ugotovljamo, da je bil izpolnjen v montaži 522 v mesecu novembru 98 %, v decembru pa 100 % in montaži 523 v novembru 97 % v decembru pa 100 %. Zaostaja le montaža 521, ki je izpolnil plan v obeh mesecih le 92 %. Glavni vzrok za to stanje je prehod sezone pomlad-poletje 1976 in s tem pomanjkljivosti pri sami pripravi proizvodnje. Istočasno pa je treba omeniti prehiteno proizvodnjo kljub zaostankom za plani v montaži 521 in s tem zgodnjega starta v novo sezono.

Vzrok prehitene proizvodnje je bilo prenos artikla Zore iz 521 montaže v 523 zaradi pomanjkanja spodnjih delov za ta oddelek v mesecu oktobru, kar pa

je povzročilo neusklajeno proizvodnjo še v mesecu decembru.

Prehod proizvodnje v novo sezono je tudi tu povzročil nekaj težav, vendar pa to ni vplivalo na oskrbo montaže, saj so zgornji deli za pomladno-poletno sezono po vloženem delu lažji.

Glede na dosežen plan v parih lahko ugodno ocenimo rezultate v TOZD poliuretan, kjer je bilo izdelanih v vseh mesecih 84.917 parov več od planiranih, vendar je še vedno treba omeniti, da kljub takem preseganju plana, ni pravočasno celotnih sortimentov, oziroma še vedno lahko ugotavljamo plansko neizpolnjevanje.

TOZD gumarna in plastika pa sta plan dosegli. V gumarni v obeh mesecih 95 %, medtem ko v plastiki le 80 %. Za tak zaostanek v plastiki pa je glavni vzrok pomanjkanje materialov za Iskro in v začetku meseca decembra nepotrjena orodja.

Sonja Kralj

Kdo je kriv?

To vprašanje si velikokrat radi zastavimo, kadar nastane motnja v proizvodnji. Tako velikokrat ni pravočasno na razpolago ustreznih materialov, pa naj bodo to osnovne surovine: usnje, poliol, kavčuk in drugo, ali pa najneznatnejši sponk, sukanca, najmanjšega rezervnega dela. Odgovor na to vprašanje pa ni tako preprost, kot ga večkrat radi poenosta-

vimo in s prstom pokažemo na službo, ki je direktno zadolžena, da preskrbi vse potrebne materiale za proizvodnjo, to je nabavna služba.

Če pogledamo proces poslovanja celotne delovne organizacije, vidimo, da je le-ta sestavljen iz mnogo, mnogo posameznih nalog, ki so med seboj v smiselni povezavi in tesni časovni soodvisnosti.

Naša TOZD Prodajna organizacija zbere naročila za prihodnjo sezono in ker vsak kupec želi čimdlje odlašati s točnim naročilom, da bi lahko kar najbolje ugotovili, kaj se bo najbolje prodajalo, se zgodi, da je program proizvodnje pozno dokončno oblikovan. Posameznih kasnejših sprememb ne gre posebej poudarjati. In tako nastanejo že prve zamude, ki jih je težko in včasih nemogoče nadoknaditi. Tehnični sektor skuša najti najustrežnejše tehnične rešitve in čim hitreje posredovati potrebe nabavnemu sektorju, vendar se pri svojem delu srečuje z objektivnimi in drugimi težavami in spet lahko nastanejo znatne kasnitve.

Vidimo torej, da se nit lahko zaplete še preden nabavni sektor dobi konkretne naloge za nabavo materialov in drugih sredstev za proizvodnjo in nove investicije in še več: za dolgoročno nemoteno izvajanje vseh nalog so potrebni ustrezni kadri in primerna finančna sredstva ter smotrna organizacija.

In še vse to tudi ni dovolj, kajti celotno poslovanje je odvisno še od pogojev gospodarjenja, to je družbenoekonomske politike naše države in vse bolj tudi svetovnega razvoja.

Povrnimo se nazaj k nalogom nabavnemu sektorju za nakup posameznih vrst blaga, ki jih potrebujemo. Nedvomno je mnogo lažje in smotrnejše blago kupiti na domačem tržišču, če ustreza kvaliteti, ceni in roku dobave, žal pa smo prav zaradi teh treh kategorij kvaliteta, cena, rok, večkrat vezani na uvoz iz drugih dežel, predvsem iz razvitega zahodnoevropskega tržišča.

Za domače tržišče lahko ugotovimo, da še ne nudi vseh potrebnih in ustreznih vrst blaga za moderno čevljarstvo industrijo, kažejo pa se bistveni premiki na boljše v prihodnosti. Medtem, ko se na domačem tržišču največkrat srečujemo s problematiko ustreznosti kvalitete in kasnejših reklamacij, je glavni problem uvoženih surovin in drugega blaga v kasnitvi dobave. Na cene tako doma kot na tujem nimamo velikega vpliva in se moramo ravnati delo;

po zakonu ponudbe in povpraševanja.

Za odgovarjajočo kvaliteto domačih dobaviteljev je veliko vzrokov, ki so podobni našim, ki jih ugotavljamo pri defektnih izdelkih. In zakaj večkrat kasnijo pošiljke blaga iz tujine?

Na splošno bi lahko rekli, da zato, ker je pri uvozu največ možnosti za razplet in smo zelo omejeni pri urejanju posameznih problemov. Stiki med našo delovno organizacijo in tujimi partnerji so zaradi geografskih razdalj precej omejeni. Pri vsakem poslu je nujno udeleženi še tretji, to je špediter, ki posreduje, da se blago varno in hitro odpremi od prodajalca do kupca z najmanjšimi stroški. Se posebej moramo omeniti natančno delo carnikov, ki preprečujejo vsako bistveno in tudi formalno nepravilnost pri uvozu blaga. Za nakup v tujini so nam potrebna tudi ustrezna devizna sredstva Narodne banke in dovoljenje oziroma soglasje zveznega sekretariata za zunanjo trgovino iz Beograda, ki pa so ena in druga vse bolj restriktivna (omejujoča), v cilju, da bi se zmanjšal uvoz našega gospodarstva.

Kakor je vprašanje, kdo je kriv, zelo jasno in nedvoumno, pa je odgovor nanj, kot smo ugotovili zelo težaven. Edino le z boljšim delom vseh in vsakega posameznika v proizvodnem procesu in še posebej pri upravljanju naše delovne organizacije, za kar imamo pravico in dolžnost uzakonjeno z našo ustavo, se bomo manjkrt spraševali: »Kdo je kriv?«

Božidar Meglič

Ste vedeli?

— da smo za 10 otrok naših delavcev prispevali Posebni osnovni šoli Kranj 5555 din za izvedbo šole v naravi;

— da je blagajna vzajemne pomoči rešila že okoli 200 prošenj in razdelila prav toliko posojil po 1000 do 1500 dinarjev;

— da smo imeli lani že 82 nesreč na delu ali na poti na

Ustanovitev izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno industrijo

Dne 17. decembra je bila ustanovljena Izobraževalna skupnost za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko. Poleg delegatov iz industrije, obrti in izobraževalnih organizacij so bili navzoči tudi: Jože Sintič, sekretar republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarske predelovalne industrije in predstavniki republiške izobraževalne skupnosti, Zavoda za šolstvo, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, Visoke šole za organizacijo dela in Gospodarske zbornice Slovenije. Z ustanovitvijo te izobraževalne skupnosti bo mogoče uspešneje kot doslej načrtovati potrebe po strokovnih kadrih, izdelovati in vsklajevati profile kadrov in učnih programov, odločati o višini, virih in načinu porabe finančnih sredstev za strokovno izobraževanje, šolanje organizirati tako, da bodo zaposleni delavci imeli večje možnosti šolanja na srednjih, višjih in visokih šolah itd.

Osnovo za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti daje zakon o izobraževalnih skupnostih, ki odloča, da se poleg občinskih skupnosti in RIS lahko ustanovijo še posebne skupnosti, kjer so zato dani pogoji. Zakon določa, da delovni ljudje v TOZD delajo s sredstvi v lastnini občanov skupaj z delavci vzgojno-izobraževalnih organizacij, ugotovijo skupne izobraževalne potrebe in interese ter ustanovijo posebno izobraževalno skupnost za posamezno področje dejavnosti ali skupino. Ta skupnost mora vključevati vse organizirane oblike in stopnje izobraževanja za mladino in izobraževanje delavcev ob delu.

Pobuda za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko izhaja že iz leta 1972, ko je Svet za tekstilno usnjarsko in obutveno industrijo pri Republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva imenoval komisijo za proučitev organizacije strokovnega izobraževanja v usnjarsko-predelovalni industriji. Na osnovi ugotovitev in stališč, da v usnjarsko in usnjarsko-predelovalni industriji obstajajo pogoji za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti, je bil pri Gospodarski zbornici Slovenije imenovan iniciativni odbor za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko predelovalno industrijo. Iniciativni odbor je pripravil samoupravni sporazum o ustanovitvi izobraževalne skupnosti, katerega je sprejelo in podpisalo 13 organizacij združenega dela industrije od skupno 16, ki zaposlujejo 14.420 delavcev, kar predstavlja 93,5 %. Od 9 obrtnih organizacij je sporazum sprejelo in podpisalo 5 večjih in od 5 izobraževalnih organizacij, ki izobražujejo strokovni kader za našo industrijo so sporazum sprejele vse.

Predsednik iniciativnega odbora tov. Anton Pelko, je v svojem uvodnem govoru orisal naloge ustanovljene posebne izobraževalne skupnosti med katerimi so najpomembnejše:

- načrtovanje politike in razvoja vzgoje in usmerjenega izobraževanja za zadovoljevanje potreb članov na vseh nivojih in smereh izobraževanja v usnjarsko in usnjarsko-predelovalni stroki,

- izdelati dolgoročne in kratkoročne programe za izobraževanje svojih kadrov, katere je potrebno vskladiti s programi drugih izobraževalnih skupnosti,

- skrbeti za uresničevanje socialistično vzgojno-izobraževalnih smotrov na področju usmerjenega izobraževanja na vseh stopnjah, kakor tudi drugih oblikah organizirane družbene vzgoje in izobraževanja,

- svoje vzgojno-izobraževalne programe bo potrebno prilagajati kadrovskim potrebam usnjarske in usnjarsko-predelovalne stroke,

- ustanovitev višje šole, ki bo izobraževala strokovni kader za potrebe usnjarske in usnjarsko-predelovalne stroke. Višja šola se naj ustanovi pri Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju ali Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani s tem, da se program prilagodi potrebam omenjene panoge.

- posebno skrb pa bo potrebno posvetiti za zagotavljanje sredstev za dejavnost in krepitev materialne osnove za izobraževalne organizacije združenega dela, ki so podpisnice sporazuma.

Z ustanovitvijo izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko je zagotovljena prisotnost vseh subjektov izobraževalne politike v oblikovanju sistema izobraževanja, ki ne more biti odvojen od družbenih potreb in interesov združenega dela. S tem je vpliv delavcev v združenem delu bogatejši in direktniji na sistem financiranja izobraževanja na ustvarjanje družbenoekonomskih pogojev za njegov obstoj in kvaliteten rast.

Znano je, da se od prispevka, ki ga odvajamo Izobraževalni skupnosti Slovenije prelije za financiranje izobraževalnih organizacij usnjarske in usnjarsko-predelovalne stroke le 25–30 % od zbranih sredstev. To pa je zelo nizka stopnja. Popolnoma nam je sicer razumljivo, da naša stroka ne bo mogla dobiti od izobraževalne skupnosti vsa sredstva, ki jih plačujemo, ker se izobražujejo kadri za naše potrebe tudi v drugih vrstah šol. Lahko pa se bomo potegovali za financiranje programov, ki so bili poleg omenjenih dajatev, doslej tudi naše breme. Kakšna bo delitev sredstev med izobraževalno skupnostjo Slovenije in izobraževalno skupnostjo za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko, bo povsem odvisno od zasnovanega programa naše skupnosti.

Ustanovitev omenjene izobraževalne skupnosti je eden najpomembnejših dogodkov izobraževalnega procesa v 125 panogi je dejal Jože Sintič, sekretar republiškega sindi-

kata delavcev tekstilne in usnjarske predelovalne industrije, ko je pozdravil delegate in čestital k ustanovitvi skupščine. Pripomnil je, da je prav v tej panogi ena najslabših kvalifikacijskih struktur, da ni dovolj kadra s področja ekonomskih ved in da mora skupnost prispevati, da bodo kadrovske potrebe realno ovrednotene v srednjeročnih programih za obdobje 1976–1980. Slovenska industrija bo zaposlovala čedalje več visokokvalificiranih strokovnjakov in bodo panoge z nizko kvalifikacijsko sestavo v kadrovkem izobraževalnem procesu prioritete. Panoga mora zavreči ozko tehnokratsko načelo, da izobražujemo samo za delo. Sistem strokovnega izobraževanja mora biti odprt in mobilni. Z ustanovitvijo posebne izobraževalne skupnosti uresničujemo ustavno določilo o menjavi dela porabnikov in izvajalcev in povezovanja izobraževanja z združenim delom kot se za vezmata 10. kongres ZKJ in 7. kongres ZKS.

Milka Meglič

Reševanje stanovanjskih problemov

Iz sredstev TOZD OBUTEV, GUMOPLAST, POLIURETAN, MREŽA — prodajna organizacija in SSSS v Trzinu je bilo od SGP Trzin kupljenih 22 stanovanj v Bistrici pri Trzinu, na zazidalnem območju B-3, to je ob osnovni šoli in sicer v treh stanovanjskih blokih:

v bloku 1 — št. 184 eno stanovanje, v bloku 2 — št. 185 tri stanovanja, v bloku 3 — št. 186 vseh 18 stanovanj.

Stanovanja so bila dograjena z nekoliko zamudo. Po pogodbi s SGP splošnim gradbenim podjetjem Trzin bi morala stanovanja biti vseljiva že 1. novembra 1975. Tudi drugi dogovor s SGP Trzin, da bi podelili ključne stanovanj ob prazniku republike

— za 29. november 1975, ni bil izpolnjen. Stanovanja v bloku 3 so bila namreč dokončno urejena za vselitev 5. 12. 1975. Ta dan je bila izvršena tudi podelitev ključev.

Najemna stanovanja so bila prosilcem dodeljena na podlagi vrstnega reda, urejenega po točkovanem sistemu — po kriterijih pravilnika o kreditiranju stanovanjske gradnje in načinu oddajanja stanovanj na uporabo. S tem so bile iz TOZD v Trzinu rešene tudi vse prošnje prosilcev, ki so prosili za najemna stanovanja in so izpolnjevali pogoje pravilnika.

V letu 1975 pa je bilo tudi šest naših prosilcev reševanih pri samoupravni stanovanjski

skupnosti Trzin — iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Trzin.

O »sreči« teh, da so dobili stanovanja in to še nova, sodobna stanovanja, kar jim je to v življenju verjetno tudi najdražje in najlepše darilo, pa naj spregovorijo sami:

LJUJIC GROZDO delavec v plastiki

V Peko sem že tri leta, družina pa je bila v Prijepolju. Dodelili so mi trisobno stanovanje v novem bloku v Bistrici. Sedaj nam je lepo, živimo skupaj, le precej drago je. Prvi mesec sem plačal za stanovanje in centralno ogrevanje 1.860 din, drugi mesec pa 1.390 din. Mislim, da bo nekaj ceneje ko se regulira ogrevanje.

Žena ni zaposlena. Če bo dobila službo v Peku bo nekako šlo, sicer pa ne bom mogel plačevati.

ZALETET ANTON

Do sedaj smo imeli enosobno stanovanje. V začetku je bilo dovolj veliko, ko pa je družina narasla na 5 članov, pa je bilo zares premalo prostora za vse. S tremi šoloobveznimi otroci nisem mogel v nakup stanovanja ali gradnjo hiše, zato sem zaprosil za najemno stanovanje. Prošnjo sem oddal pred tremi leti.

Stanovanje ima tri sobe, tako da se lepo razporedimo. V Peko sem že 15. leto, na delovnem mestu predelavec v mehanični delavnici. Rad bi se zahvalil kolektivu, ker mi je omogočil, da sem rešil stanovanjski problem.

Anton Zaletel na svojem delovnem mestu in žena ter sin v novem stanovanju. Mlajša sta bila v šoli.

Sreča v novem domu. Marija Meglič-aranžer je dobila stanovanje od solidarnostnega sklada.

Huda nesreča v Planiki

Ponoči 7. decembra 1975 je Planiko zadela huda nesreča: iz še nepojasnjenih razlogov sta pogorela oba stroja za vlivanje poliuretanskih podplatov, vse instalacije ter nekaj podplatov — vse v skupni vrednosti okoli 10 mio N din.

Za kolektiv Planika je bil to zelo hud udarec, saj so ostali brez podplatov za velik del proizvodnje, ogrožene so bile dobave za izvoz in delo v njihovih montažnih obratih.

Vendar delavci v Planiki niso klonili. Po požaru so takoj ukrepali in ob pomoči drugih kolektivov jim je uspelo najhujše posledice požara preprečiti, saj bo njihova proizvodnja obutve skoraj nemoteno tekla naprej. Na srečo se orodja za vlivanje namreč niso pokvarila, zato je bilo možno proizvodnjo poliuretanskih podplatov organizirati drugod.

Prav pri tem pa se je lahko najbolj pokazala solidarnost v nesreči. Alpina, Ciciban in mi smo

takoj dali na razpolago kapacitete lastnih strojev, da je na njih začela proizvodnja za potrebe Planike.

Največ je seveda pomagal stroj, ki smo ga v tem trenutku nesreče imeli na carini. Ob velikem razumevanju carinarnice v Kranju in v Ljubljani smo že v sredo stroj lahko montirali in je v petek že začel proizvajati. Zdaj na njem brez prestanka teče proizvodnja samo za Planiko.

Po dogovoru s predstavniki Planike nismo organizirali nobene akcije za finančno pomoč.

Skupna akcija v delu je tako pomagala več kot eventualna dotacija.

Požar, še posebej pa nepojasnjeni razlogi zanj so seveda opozorilo tudi nam, da ukrepov za varnost pri delu ni nikdar preveč. Ti ukrepi morajo res biti stalna skrb za varnost, pa obveznost za vsakega zaposlenega, le tako bomo lahko preprečevali najhujše.

Janez Bedina

Problemska konferenca

Predzadnji teden v preteklem letu je bila v Kranju problemska konferenca v počastitev mednarodnega leta žensk. Konferenco so pripravili Medobčinski svet SZDL za Gorenjsko, Skupnost za zaposlovanje Kranj in Aktiv poklicnega usmerjanja Gorenjske. Konferenca naj bi začrtila smernice v razreševanju aktualnih problemov družbenoekonomskega položaja žensk.

Preživela so pojmovanja, da je treba žensko obravnavati posebej kot nekaj objekt zaščite. Naša družba si že ves čas prizadeva, da bi vključila ženske v združeno delo, da bi pritegnila njihovo ustvarjalnost in znanje.

V preteklem obdobju je stalno naraščal absolutni in relativni delež žensk v združenem delu in prav na Gorenjskem je ta delež največji v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami. V nekaterih gorenjskih občinah predstavljajo ženske celo preko 50 % delavcev. Skupno je bilo v republiki v prvih devetih mesecih med zaposlenimi 42,65 % žensk, na Gorenjskem pa 47 % žensk, torej smo na prvem mestu zaposlenih žensk.

Izobrazbena struktura zaposlenih na Gorenjskem je nižja od poprečja slovenske strukture, saj zaostaja predvsem delež visoko, višje in

srednje strokovnih kadrov. Pri tem so ženske občutno slabše usposobljene od celotnega števila zaposlenosti.

Med vsemi zaposlenimi ženskami je na Gorenjskem v primerjavi s Slovenijo občutno manj takih, ki so si pridobile srednjo, višjo in visoko šolo. Nekaj tega se verjetno nadoknadi z izobraževanjem ob delu, ki pa je spet omogočeno vsem in kjer imajo zaradi relativno manjše obremenjenosti z družbenimi obveznostmi spet več možnosti.

V deležu zaposlenih žena — strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo za slovenskim poprečjem nabolj zaostajajo Tržič, Škofja Loka in Radovljica. Čeprav se v vzroke pojavov v toku te analize ni bilo mogoče poglobljati, pa vseeno lahko predpostavimo več pomembnih faktorjev za te razlike, kot so čas industrijske tradicije, stopnja urbanizacije, gospodarska struktura, družbenoekonomska razvitost same občine itd.

Ob korenitih spremembah v zaposlovanju žensk in zaradi sodobnejše organizacije in specializacije tehnoloških postopkov ter večje interne delitve dela, se zaposlujejo ženske tudi na delovnih mestih, ki so veljala izključno za moške. Ob tem gospodarskem razvoju in ob revolucionarnih spremembah v družbenem

razvoju in ob napredku znanosti in tehnike, se poklicni interesi deklet prepočasno spreminjajo. Skoraj da ne pretiravajo tisti, ki omenjajo, da se poklicni interesi ženske mladine niso spremenili od 1939 leta dalje, od časa, ko so jih začeli sistematično raziskovati v Sloveniji. V vseh podobnih raziskavah so med dekleti najpriljubljenejši poklici, ki so vezani na pisarniško delo, trgovino, negovanje in vzgojo in lepoticenje (šivilja, frizerka.)

Skoraj polovica učencev, ki zaključuje šolanje v osnovni šoli, želi nadaljevati na eni od štiri letnih šol in v tej polovici je 15 % več deklet kot fantov. (Podatki so za leto 1974/75 in veljajo le za Gorenjsko). Med učenci, ki so nameravali na eno od poklicnih šol, pa je več fantov. V absolutnem pogledu se je vpisalo v dvo in triletno poklicne šole 331 fantov in 221 deklet za katere je bilo kar 1748 prostih učnih mest na Gorenjskem. Razmerje med spoloma pri prijavljenih učnih mestih je 1:3,5 v korist moških. Nepokritih potreb je ostalo 68,5 %.

Ne moremo biti zadovoljni z majhnim številom vseh, ki so se vpisali v poklicne šole. Nismo zadovoljni niti s strukturo poklicnih interesov, niti z dejanskim izborom. Nismo pa zadovoljni tudi s strukturo potreb, če jih analiziramo s stališča žena — delavka. Spreminjanje stališč, prevziganje pa je dolgotrajen proces, v katerem ima samo informiranje prav majhno vlogo, zato je tu neprecenljiv delež osnovne šole.

Dekleta najpogosteje izbirajo gimnazijo, nato ekonomsko šolo, šele tretje mesto ima šola za zdravstvene delavce, administrativna šola.

Med fanti je tudi po številu vpisov na prvem mestu gimnazija, na drugem mestu pa strojna tehniška šola in na tretjem elektrotehniška.

To je le nekaj ugotovitev iz konference, ki so jih zbrali strokovni sodelavci skupnosti za zaposlovanje Kranj in predlagajo naslednje zaključke:

- dosedanja plani zaposlovanja naj prerastejo v kadrovske plane,
- predpostavljamo, da se stopnja zaposlovanja ne bo več dvigala,
- prizadevatj si moramo vsi, da se v strukturi izboljša strokovna usposobljenost žensk z izobraževanjem ob delu in z bolj usposobljenimi novimi delavci,
- predlagamo, da se iščejo vse možnosti pridobitve širokega profila vsem tistim, ki so brez poklica ali imajo samo ozek profil.

Če hočemo, da bodo ženske čim bolj usposobljene in da bodo enakopravno lahko sodelovale v združenem delu, morajo biti za to ustvarjeni pogoji (varstvo, vzgoja, različne oblike pomoči, servisi itd.) in dane morajo biti enake možnosti usposabljanja deklet kot fantov, je zaključila ena od delegatk na omenjeni konferenci.

Milka Meglič

Pridobitev osnovne splošne izobrazbe v osnovni šoli

Če hočemo, da bomo uresničevali samoupravna načela kot jih predvideva ustava, če hočemo, da bomo lažje in bolje razumeli naše pravice in obveznosti, brez dodatnega izobraževanja to ne bo mogoče doseči. Izobraževanje ob delu je pogoj za uveljavljanje samoupravnega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka za krepitev socialističnih samoupravnih odnosov in za hitrejši materialni napredek družbe.

Prva stopnja, ki jo nudi vzgojno izobraževalni sistem je popolna osemletna šola. Osnovna šola naj bi dala socialistično osveščenega človeka.

V naši delovni organizaciji (brez TOZD Trbovlje in Mreže) je še 46 % delavcev, ki nimajo končanih 8 razredov osnovne šole. Vse tiste, ki bi si želeli pridobiti ali izpopolniti osnovno splošno izobrazbo vabimo, da se oglasijo v splošnem sektorju podjetja, pri referentu za izobraževanje.

Oddelek osnovne šole nameravamo organizirati v samem podjetju in pouk prilagoditi delovnemu času delavcev. Možna bi bila dvoizmenična organizacija pouka (1 teden dopoldne, 1 teden popoldne) ali pa tudi samo ob prostih sobotah. Odvisno pač od večine želja slušateljev. S poukom bi pričeli meseca februarja 1976.

Vpisujemo v 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole. Pouk bomo organizirali pač za tiste razrede, kjer bo več slušateljev.

Solo bomo organizirali v sodelovanju z Delavsko univerzo Tržič, katera bo slušateljem, ki bodo uspešno končali razred, izdala verificirano in splošno družbeno veljavno spričevalo.

V
spomin

Pogosto sega smrt v našo sredino. Po dolgotrajni bolezni se je za vedno poslovila od nas MILA POLJANC, obrezovalka usnjene podloge v 512 izdelavi zgornjih delov. V našem podjetju je bila zaposlena od leta 1957. Svoje delo je opravljala z veseljem. Skromnost in predanost delu je bilo njeno hotenje pri vsakdanjem delu.

V prerani grob smo jo spremili 11. decembra na pokopališče v Križah.

Spoštovane, skromne, dolgoletne sodelavke se bomo vedno spominjali.

Sodelavci

Duševne motnje pri alkoholizmu

Alkohol je za organizem strup in alkoholikom ne oboli le različni organi ampak dobijo tudi številne duševne motnje.

1. **AKUTNA PIJANOST** je posledica enkratnega uživanja alkoholne pijače. Težka akutna pijanost je ena prav hudih oblik zastrupitve in se dostikrat konča s smrtjo opitega. Uspešnega zdravljenja težke alkoholne zastrupitve ni, ker do danes še ni sredstva, s katerim bi lahko v telesu pospešili razgradnjo alkohola. Tako pijanost je postala še zlasti problematična v sodobnem prometu in industriji, zato je zelo pomembno ne le preprečevanje alkoholizma ampak tudi pijanstva.

2. **PATOLOŠKA (bolezenska) PIJANOST** je posebno težko akutno pijanstvo. Pojavi se pri kom, ki se je opil prvič v življenju, nadalje pa kadarkoli med boleznijo alkoholizma. Glavne motnje so v zmedenosti opitega človeka, ki ima lahko tudi pridele in prisluhe ter v izrazito agresivnem vedenju in kasnejši popolni ali vsaj delni amneziji (pozabi) za vse, kar se je med tem dogajalo. V taki pijanosti lahko opitega človeka napadejo tudi epileptični krči.

3. **DELIRIJUM TREMENS** (alkoholni bledež) je najhujša in najbolj znana motnja med alkoholizmom, če le-ta traja najmanj 5 let. Pojavi se nenadoma, zlasti če bolnik zboli za kako boleznijo. Alkoholik ima več motenj: nemir, strah, halucinacije, potenje, zvišano temperaturo, hitro mu odpoje srce... Ni dovolj, da ga ozdravimo le teh težav, ampak je potrebno nadaljevati z zdravljenjem alkoholizma, sicer se motnja ponovi in bolnik — alkoholik pogosto v takem deliriju tudi umre.

4. **HALUCINOZA ALKOHOLIKOV** je bolezen, ko se pojavijo neugodne vidne in slušne halucinacije (prividi, prisluhi).

5. **LJUBOSUMNOST ALKOHOLIKOV** je prav tako komplikacija alkoholizma. Bolezenska ljubosumnost alkoholi-

lika se razvije v pravo, težko duševno bolezen, ki lahko privede do hudih telesnih napadov in celo do uboja zakonca.

Poleg ljubosumnosti idej, ki so lahko otroško namišljene (alkoholik npr. obtožuje ženo prevare z vsakim, ki ga po naključju sreča), se lahko pojavi tudi preganjavica, ko bolnik sumi slehernega iz svoje okolice, da ga preganja, da ga hoče ubiti... V takih primerih je bolnik nevaren sebi in okolici.

6. **EPILEPSIJA** (božjast) alkoholika se razvije med alkoholizmom in napadi so lahko dokaj pogosti in prenehajo, ko preneha pijanost. Bolnik se onesvesti in zgrudi, pojavijo se krči v vseh mišicah, bolnik posinjti, za kratek čas preneha dihati, včasih se vgrizne v jezik... Pravo alkoholno epilepsijo povzroča možganska okvara z alkoholom in je med zdravljenjem potrebno brezpogojno prenehati z uživanjem alkoholnih pijač.

7. **PSIHOZA KORSKOV PRI ALKOHOLIKIH** se pojavi po dolgotrajnem alkoholizmu, ko pride do hudih okvar možganskega tkiva — sušenje mozga. Bolezen se kaže z naglim intelektualnim propadanjem. Bolnik pozablja, težko se spominja novih dogodkov, je zmeden in nemiren. V spominu so »vrzeli«, ki jih nadomešča z izmišljenimi dogodki.

8. **DEMENCA ALKOHOLIKOV** (alkoholne bebovosti) so podobne psihozi Korsakov in trajne demence so neozdravljive umske okvare, ki pogost terjajo nastanitev bolnikov za trajno nego in nadzor.

9. Poleg opisanih psihičnih motenj se lahko med alkoholi-

lizmom pojavijo tudi **DRUGA PSIHIČNA ALI ŽIVČNA BOLEENJA**. Nekatera so zelo pogosta kot npr. alkoholno vnetje živcev, ki se kaže z bolečinami v nogah, rokah in v drugih delih telesa. Pojavlja se oslabelelost mišic, motnje v občutljivosti itd. V hujših

primerih lahko pride tudi do popolne negibnosti.

Pri alkoholikih pa se pojavijo tudi okvare na posameznih organih telesa. Pri doma- lju vseh so prisotne okvare zobnih dlesni (krvavitve), poškodovana pljuča, slabljenje rok (vnetje živcev), okvara črevesja, tremor (tresenje rok, povečanje vranice, mot-

nje in bolečine v trebuhu, slabljenje nog (vnetje živcev), pri 90 % primerov se pojavijo okvare možganov, srca v 70 %, želodca v 45 %, ledvic v 64 %, jeter v 50 % in spolnih žlez v 85 %. Iz vsega opisane- ga je razvidno, da je alkoholizem resnično bolezen, ki napada duševno in telesno zdravje posameznikov, pome- ni pa tudi veliko nevarnost za družbo.

M. M.

Skupnost invalidsko pokojninskega zavarovanja v SR Sloveniji:

povečanja pokojnin od 1. 8. 1975 dalje

Uskladitev pokojnin je bila v letu 1975 opravljena na podlagi družbenega dogovora o uskladitvi pokojnin in v skladu z resolucijo o družbeno-ekonomski politiki v letu 1975. Po tem družbenem dogovoru naj bi se pokojnine povečale tako, da bi se razmerje med povprečno starostno pokojnino in povprečnim osebnim dohodkom popravilo iz 64,7 % v letu 1974 na 66,5 % v letu 1975. Na podlagi teh dokumentov so bile pokojnine iz meseca decembra 1974 povečane povprečno za 23,3 % oziroma povprečne pokojnine iz leta 1974 za 28,9 %.

V letu 1975 je znašala povprečna starostna pokojnina približno 2.336 din, predvideno pa je bilo, da bo znašala povprečje osebnega dohodka 3.513 din.

Upoštevajoč dosedanja gibanja življenjskih stroškov in osebnih dohodkov ocenjuje zavod SRS za planiranje, da se bodo življenjski stroški in osebni dohodek povečali v letu 1976 za več, kot so bila planska predvidevanja, in sicer: življenjski stroški namesto 23 % za 28 %, osebni dohodek namesto 24,8 % za 28 %.

Na podlagi takšne ocene povečanja osebnega dohodka bi znašalo povprečje v letu 1975 — 3.603 din, kar pomeni, da bo znašala povprečna starostna pokojnina le 64,8 % povprečnega osebnega dohodka, torej toliko kot v letu 1974, ko je znašala 64,7 % (v letu 1973 — 67,9 %). Če bodo taka gibanja uresničena, ne bo dosežen cilj resolucije o ustrežnejšem razmerju med pokojninami in povprečnimi osebnimi dohodki, če ne bi bilo izvedeno dodatno medletno povečanje pokojnin.

Glede na vse večji porast življenjskih stroškov, ki prizadene zlasti upokojence z nizkimi pokojninskimi prejemki, upokojenci in njihova društva opozarjajo, da se slabša njihov materialni položaj ter zastavljajo vprašanja o povečanju pokojnin med letom. Takšne zahteve so vse pogostejše, še zlasti zaradi tega, ker sredstva javnega obveščanja poročajo o tovrstnih ukrepih v drugih republikah in pokrajinah. Starostne, invalidske in družinske po-

kojnine so se uskladile s 1. avgustom 1975. leta v skladu z družbenim dogovorom o uskladitvi pokojnin med letom 1975 v povprečju za 6,5 %. Uskladitev se je izvedla tako, da so se povečale starostne in invalidske pokojnine za 4,5 % in 40 din, družinske pokojnine za 4,5 % in za 28 din, 32 din, 36 din ali 40 din glede na to, ali uživa družinsko pokojnino eden, dva, trije, štirje ali več družinskih članov.

Tudi v drugih republikah so že pristopili v povečanju pokojnin in sicer s 1. 7. 1975 Bosna in Hercegovina za 3,5 % in 50 din, Črna gora za 6 % in 40 din, Vojvodina za 6 % in 30 din, s 1. 8. 1975 Hrvaška za 6 %, Kosovo za 6 % in 30 din. V Srbiji in Makedoniji so se šele začeli dogovarjati o povečanju in sicer s 1. 9. 1975 za približno 8 %.

Zaradi povečanja pokojnin se obveznosti zavarovancev niso povečale, porabljena bo vsa rezerva 53 milj. in pa 60 milj. na račun obveznosti federacije za leto 1974.

Temeljna izhodišča za dejavnost skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji in vrednotenju te dejavnosti.

Iz dejavnosti skupnosti je razvidno, kakšni naj bi bili dohodki, izdatki prihodnje leto brez, da bi bila obračunana prispevna stopnja. Poudariti je treba, da so predvidevanja v skladu s predpisi, koliko se bodo povečali osebni dohodki v letu 1976, od tega zavisi tudi prispevna stopnja. Nadalje je federacija vedno v zaostanku s svojimi prispevki. Upravičenci invalidsko pokojninskega zavarovanja pa zaradi tega niso prikrajšani, kljub temu, da federacija in republika ne poročajo svojih obveznosti. Koncem julija 1975 je bilo v Sloveniji 198.700 upokojencev, od tega starostnih 95.678, invalidskih 50.328 in družinskih 52.774, kar pride na 3,8 aktivnih zavarovancev eden upokojenec. Tabela pokojnin od I—VII od VII—XII pokaže v povprečju uživalcev pokojnin: starostnih 2392, invalidskih 1874, družinskih 1578. Upoštevaje medletno poveča-

nje pokojnin se bodo v letu 1976 pokojnine povečale za porast dohodka na enega zaposlenega.

Število upokojencev v mesecu decembru 1975 je 199.500, povprečni znesek pokojnin v decembru 1975 bo znašal 2.125 din, povečanje povprečnega minimalnega osebnega dohodka življenjskih stroškov v letu 1975 za 28 %, porast invalidnin za 5 %, dodatek za pomoč in postrežbo za 9 %, nadomestilo za rekreacijo za 1,5 %.

Izdatki za rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih invalidov, prirast za 9 %, uskladitev oskrbnin in nadomestilo s 1. 1. 1976 v povprečju za 25,7 % enako povečanje izdatkov za pokojnine 25,1 %, prispevek za zdravstveno varstvo upokojencev, prispevek za otroški dodatek, prispevek za otroško varstvo, prispevek v stanovanjski sklad za dodelitev stanovanj upokojencem.

V letu 1976 so predvideni izdatki za pokojnine z varstvenim dodatkom in druge denarne dajatve 6.438,1 milj. din rehabilitacija in zaposlovanje 212,4 % milj. din, prispevek SIS 924,2 milj. din, izvajanje zavarovanja 124,8 milj. dinarjev, skupaj vseh izdatkov 7.699,5 milj. din. V izdatkih za leto 1976 so zajete tudi obveznosti federacije, ki bodo znašale v letu 1976 775,0 milj. dinarjev in obveznosti republike, ki bodo znašale v letu 1976 122,5 milj. din. Razlika v znesku 6.802,0 milj. din bodo morali kriti prispevki zavarovancev ter organizacije združenega dela, ki bodo znašali približno 22,9 %, več kot v letu 1975.

O tej oceni podatkov je razpravljala skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja na seji 10. oktobra 1975. leta. Ugotovila je, da je za redno in nemoteno tekoče izplačevanje pokojnin, po možnosti brez najemanja večjih kratkoročnih premostitvenih kreditov, od katerih je treba plačevati visoke obresti, potrebna primerna rezerva. Skupščina je sprejela predlog ocene izdatkov z dopolnitvijo, da se programira v letu 1976, izločanje v višini 250 milj. din.

Upoštevanje takšne izločitve v rezervi v letu 1976 bo morala skupnost za uresničevanje pravic upokojencev in zavarovancev zbrati sredstva v višini 7950 milijonov din. Stopnje prispevka iz leta 1975 ostanejo nespremenjene. Prispevki iz dohodka delovnih organizacij (prispevek za nesrečo pri delu in poklicne bolezni, prispevek za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem in prispevek od poslovnega sklada delovnih organizacij) bodo znašali skupaj 1174 milijonov din. Razlika do zneska 7052 milijonov dinarjev bo krita s prispevkom zavarovancev iz bruto osebnega dohodka. Glede na pričakovani skupni bruto osebni dohodek in glede na potrebna sredstva, ki se krijejo s tem prispevkom, znaša prispevna stopnja 12,5 % od bruto osebnega dohodka.

Mira Brezar

Poljančevi

Naši petdesetletniki

FRANC MERHAR

Srečanje z Abrahamom je bilo za Francija Merharja prežeto z odgovornimi nalogami pri nabavljanju desetih vrst usnja širom naše domovine in tudi izven naših meja. In kot je dinamičen ta čas, je bilo pestrih vseh njegovih petdeset let.

Franc Merhar je bil rojen 10. 1. 1926 v Rakitnici pri Ribnici. Še zelo mlad je 1943 leta šel v partizane kjer je bil sprejet med mlade člane SKOJ-a. Bil je ujet in interniran. Krivica tistega časa se mu je globoko vtisnila v srce in z vsem žarom se je po vojni lotil svojih delovnih nalog v tovarni Peko, do današnjega dne. Začel je v skladišču gotovih izdelkov, nekaj časa je delal v knjigovodstvu in kot kalkulant v tehničnem sektorju, potem pa prišel v nabavo, kjer dela že vrsto let kot prevzemalec in nabavni referent.

Ob jubileju Francu Merharju njegovi sodelavci iskreno čestitamo in mu želimo še vrsto zdravih in uspešnih let.

Božidar Meglič

TRAUNŠEK ALBINA,
vstavljač rincev in kljukic v obratu Trbovlje

Iskrene čestitke!

Nekaj o pleteninah

Pletena in kvačkana oblačila so moderna in praktična. Nosimo jih v vsakem letnem času, saj so lahko izdelana iz bolj grobe, finega ali najfinejšega materiala. Da jih bomo z veseljem in dolgo nosili, jih moramo pravilno negovati, ker se lahko razvlečejo, stisnejo ali spolstijo. Temu se izognemo, če jih pravilno peremo, sušimo in likamo. Ne bo torej odveč teh nekaj pripomb:

— Voda za pranje sme biti kvečjemu mlačna.

— Peremo vedno z dobrim, specialnim pralnim sredstvom.

— Pralni raztopini ne smemo dodajati ostrejših pralnih sredstev. Bolj umazane pletenine lahko pred pranjem namočimo v milnico.

— Pletenin ne mencamo, temveč le rahlo stiskamo.

— Če peremo več kosov hkrati, moramo ločiti temne pletenine od svetlih ali belih. Najbolje pa je, da peremo vsak kos posebej.

— Spiranje je prav tako važno kot pranje. V pletenini

ne sme ostati niti sled mila ali pralnega praška, ker taki ostanki škodijo volni in vplivajo na barvo. Splakovalni vodi dodamo malo kisa, ki nevtralizira morebitne sledi mila in posveži barve.

— Pri splakovanju pletenine mencamo, temveč rahlo mahamo z njo po vodi sem in tja. Nato jo vzamemo iz vode in rahlo stisnemo. Ožemati je ne smemo!

— Pletenino sušimo tako, da obdrži obliko. Najprej jo nekajkrat zvijemo v svežih frotirkah, da iztisnemo vodo. Nato jo položimo na suho frotirko in jo oblikujemo. To lahko pomeni dvoje: ali jo moramo z vseh strani zožiti, če se je raztegnila, ali pa jo moramo raztegniti, če se je skrčila. Da jo bomo lahko pravilno oblikovali, jo pred pranjem zmerimo in zapišemo vse glavne mere, tj. prsno in hrbtno širino, dolžino in dolžino rokavov. Po teh merah jo potem oblikujemo na suho frotirki.

— Nikdar je ne sušimo na soncu in nikdar je ne obešamo na vrvi za sušenje perila.

— Posušeno pletenino lahko likamo. Pokrijemo jo z vlažno krpo in jo preparamo z zmerno vročim likalnikom. Likalnik pa smemo na pletenino le postavljati, torej ne likamo v pravem pomenu besede.

Novoletna pošta

Spustovani!

Dragi sodelavci in sodelavke!
Zelim vam srečno novo leto
1976 in vam želim čim boljše
uspehe in rezultate v 1976 poslovanju
na odelku 521 vam želi sodelavci
sodelavci sodelavci

KAVAR STANISLAV

UX

SEŽANÉ in ne
zahvaljujem na tako
veliki novoletni
magrosti

Mednarodni glasnik čerpa
v Tor. kulturne Peko

Travci

V novem letu 1976 vam želim
veliko delovnih uspehov in
se sicerem pohvaljujem za poslano
glasilo, čerpa.

Koravinski posrednik!

Lanj, 17.12.1975

Alisa Beluš, poročena Gantar

»ČEVLJAR«, glasilo delovne skupnosti tovarne obutve
»PEKO« — ureja uredniški odbor: Sašo Ahačič, Franc
Grašič, Slavko Hvalica, Franc Jazbec, Branko Košir,
Vida Rozman, Marija Slapar. — Glavni in odgovorni
urednik Marija Slapar. — Naslov uredništva: Peko Tržič.
Telefon 50-260 int. 217. — Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj
v 3300 izvodih — Izhaja vsak prvi petek v mesecu. List
dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

Novosti na polica tržiške knjižnice

William Wilkie Collins:
ZENSKA V BELEM

William Wilkie Collins, oče angleške detektivske zgodbe je zaslovel predvsem s svojimi velikimi romanoma ZENSKA V BELEM in DIAMAN. Junaka omenjenih del grof Fosco in narednik Cuff pa sta postala celo prototip za prekanjenega lopova oziroma prebrisanega detektiva.

Pričujoči roman ZENSKA V BELEM se poleg drugih literarnih vrtil odlikuje tudi s svojo izredno zanimivo fabulo. Vse do poslednjih strani romana se razkriva neverjetno prekanjen in prebrisan načrt prevare, naklep, ki se ne ustraši nobenega sredstva. Osrednji junakinji romana sta si zelo podobni ženski: bogata dedinja Laura Fairlie in Anne Cathrick, »žena v belem«, ki se kot Laurina dvojnica znova in znova prikazuje v najbolj skrivnostnih trenutkih in na najbolj nenavadnih prizoriščih.

Tako vnaša zmedo v dogajanje romana in ga hkrati razvzljuje, tako svari ljudi, pomaga, piše anonimna pisma in se nazadnje nehoti zaplete v intrige proti Lauri, da postane zanjo to usodno.

Roman ZENSKA V BELEM se v marsičem povzpne nad raven običajnih kriminalk in pustolovskih romanov.

Pearl S. Buck:
MEŠCAN

Pod Pseudonimom John Sedges je Pearl Buckova v letih od 1945 do 1953 napisala pet knjigi, med katere sodi tudi MEŠCAN. Zgodba sega v pionirske čase ameriške zgodovine. Njen glavni junak priroma kot mladenič iz Anglije v obetajočo Ameriko. Naseli se v Kansasu, v vasi sredi postrane prerije. V tem oddaljenem kraju ustanovi šolo in tudi sicer odigra v razvoju naselja pomembno vlogo. Ob njem so opisane na znani pisateljičin način usode rodbine ter drugih meščanov.

John Updike:
RABBIT SE VRACA

Updike sodi danes med najbolj priljubljene pisatelje ameriške srednje generacije. Na zelo neposreden način pripoveduje v knjigi o sodobni Ameriki, o življenju novega ameriškega rodu. Dogajanje romana je vpleteno med kratka dokumentarna poročila o početju kozmonavtov, med pripovedi o bojih v Vietnamu in med družabne novice, ki jih Rabbit pri majhnem časopisu, spretno vstavlja v opravljive stolpce. Pisatelj tako na domiselni način prikazuje sodobno družbo v ZDA in razbija nekatere predstave o njej.

Peko
TOVARNA OBUTVE TRŽIČ

Dan JLA — 30 let svobode

22. decembra je praznovala naša ljudska armada 30-letnico zmage nad fašizmom in 30-letnico življenja in dela v svobodi. Hkrati pa je to tudi praznovanje dosežkov in uspehov na področju obrambe domovine. Po tridesetih letih je za našimi oboroženimi silami uspešno prehojena pot. Naša armada je danes skupaj s pripadniki teritorialnih enot opremljena in usposobljena tako, da je v slučaju potrebe zmožna izvršiti vse obrambne naloge in da ne more priti do situacije, ki nas bi iznenadila. Enote so opremljene z najmodernejšo opremo in orožjem za protiletalsko in protipokojniško obrambo. Moderna tehnika in orožje potrebuje hrabre in iznajdljive uporabnike — to pa so naši vojaki in pripadniki teritorialnih enot. Pripadniki naših oboroženih sil se iz dneva v dan urijo na poligonih, sodobnih učilnicah, v zraku, na morju in skloniščih pod zemljo in na meji naše domovine. Vsak vojak sodeluje na

približno 25 taktičnih vajah v takih pogojih kot so v vojni. V enotah imamo danes mlade vojake, ki so zrasi v naši socialistični družbi, ki vedo, kaj jim družba pomeni in kaj je treba storiti na poti neodvisnosti. To so hrabri mladi ljudje — največje bogastvo naše družbe.

Vojaki ne izvršujejo samo obveznosti v kasarnah, kar je seveda v prvi vrsti, ampak sodelujejo in razvijajo tudi sodelovanje z vsemi organizacijami na terenih, imajo svojo delegacijo in delegatska mesta v skupščinah občin. Vojaki so aktivni športniki vključeni v razna športna društva in sodelujejo na športnih tekmovanjih.

Za našo armado in njeno opremo gredo velika finančna sredstva, ki opravičujejo porabo ob ugotovitvi, da še nikoli v svoji zgodovini nismo imeli tako močne oborožene sile za obrambo domovine, v kateri je tudi vsak državljan nosilec splošnega ljudskega odpora.

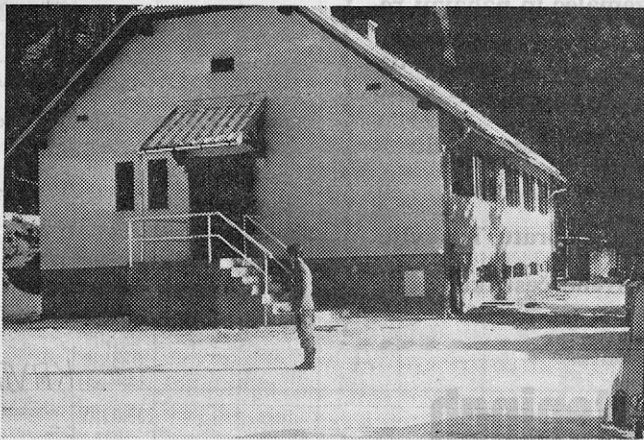

Udeleženci na otvoritvi karavle

Vojaki v novi karavli

Za praznik jugoslovanske ljudske armade so se vojaki obmejne karavle Kokrškega odreda na Ljubelju preselili v novo zgradbo, ki jo je predal

namenu predsednik skupščine občine Tržič tovariš Milan Ogris. Slovesnosti so se udeležili predstavniki občine, družbenopolitičnih organizacij in podjetij iz občine Tržič.

Nova karavla na Ljubelju

Dragi bralci

Z novim letom in z novo številko so tudi pri Čevljarju nastale spremembe. Izid smo preložili za dober teden. Odslej me boste dobivali od 12. — 15. v mesecu.

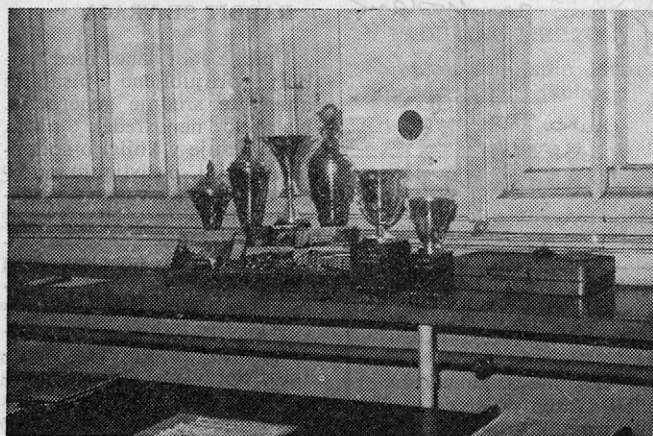
Kaj pogrešam? Vaših prispevkov, več sodelovanja z vami. Pišite kakšnih rubrik in prispevkov si želite.

Veseli bom vsakega vašega prispevka.

ČEVLJAR

**Gorenjci,
berite GLAS!**

Foto kotiček

Naši orodjarji so tudi športniki

Končno smo dobili napis »PEKO«

Uskladitev predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju z ustavnimi določbami

Zvezni zakon je bil sprejet v letu 1972 na podlagi XXX. ustavnega amandmaja, po katerem federacija ureja temeljne pravice delovnih ljudi. Potrebno je, da še naprej obstaja zvezni zakon o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tem, da ga je treba uskladiti z novo ustavo do konca leta 1976. Zvezni komite za delo in zaposlovanje je na svoji seji 11. 7. 1975 ugotavljal mnenja in predloge z usklajevanjem pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo, predvsem zato, ker je prišlo do odstopanja. Razpravljali so predvsem o pridobitvah pravic do starostne pokojnine, o načinu ugotavljanja pokojninske osnove, govora je bilo tudi o pokojninski dobi — z zveznim zakonom je določeno, da se pokojninska doba prebita do 31. 12. 1972 šteje po takrat veljavnih predpisih, nekatere republike so po svoje uredile štetje posameznih obdobj, predvsem velja to za članstvo v kmetijski zadrugi. Tako je Hrvatska določila, da se doba v kmetijski zadrugi šteje v pokojninsko dobo. Upoštevati je treba, da je bilo na Hrvaškem do konca leta 1974 vloženih 16.700 novih zahtevkov za štetje članstva v zadrugi, v Vojvodini pa predvidevajo 30.000 novih zahtevkov. Vse te spremembe pa zahtevajo določena sredstva. Nadalje se je razpravljalo o ugodnejših pogojih za pridobitev pravice do pokojnine, gostota pokojninske dobe je eden od pogojev za pridobitev pravice do pokojnine, uskladitev zveznega zakona s predpisi zveznega zakona o medsebojnih odnosih v združenem delu, uživanje pokojnine med zaposlitvijo, usklajevanje pokojnin borcem NOV z zagotovljeno pokojninsko osnovo, ureditev matične evidence. (Nadaljevanje prihodnjic)